١٢٩١ ԲԱՄԱԶԱՆ ١Ա ԱԼԱԹՈՒՐԴԱ

ԵՒՐՄԻ ԻԲԻՆՃԻ ՄԼՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ 1281 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 16 ՉՈՐՇԱՄԱԳ 1874

ԱԼԱԳԱՌԱՆԿԱ 28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1874

ՄԵԾՄՈՒԱՅԸ

Իշ պու Մէճմուայը Հավատիս բաղար վէ հօրթու կիւնլէրինտէն մասատ հէր կիւն թապ ու նէշր օլունաճագ տիր։
Սէնէլիյի բէշլին օլարագ 2 ատէտ վրայի օսմանի
Այրը այլրը . . . . . 1 » » »
Իւչ այլրը . . . . . 3 պէյսաղ մէճիտիյէ
Գէհէր նաւսխէսի 1 զուրուշա տիր։

ՀԱՎԱՏԻՍ

Իլանաթրն պէհէր սրրասը պիր տէֆալէգ 3 ղրշ։
Իքի տէֆա իշլիւն պէհէր տէֆասընա . . 2 »
Իւչ տէֆա իշլիւն պէհէր տէֆասընա՝ . . 1 »
Իւչ տէֆատան զիյատէ օլան, վէ զայէթ ուզուն իլանաթ իշլիւն այրրճա բազարլըգ օլունուր։
Տաշրալարատան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթրն բօսթա մէսարիֆլիգի, կէօնտէրէն վիրէճէք տիր։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՊԷԼԷՏԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏԸ ՆԱՖԻԱՅԸ ՍԱՅԻՐԷՅԷ ՄԻԻԹԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԱԱԻԹԱՆԷ 16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԹԱՐԻՃԻՅԷ

ԳՕՆԹ Տ'ԱՐՆԻՄ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Բարիսաէ Ալմանեա սէֆիրի սապրզ գօնթ տ'Արնիմ իլէ Մ. տը Պիզմարգ պէյնինտէքի միւնասէպաթ հազրընտա Վօսիս Զէյլմունկ զազէթասը պէր վէճհի ալի մալիւմաթը վէրմիշ տիր։

Գօնթ տ'Արնիմ իլէ բրէնս տը Պիզմարգ պէյնինտէ պու կիւնքի կիւն միւշահատէ օլունան ատէմի իմթիզաճ վէ խօշնուտսուզլուգ էսէրլէրի, 1872 վէ սեպտեմբեր այլընտա պաշ կէօսթէրմէյէ եւ ղթամթուշ տուր, չէյլէ քի գօնթու միւշարիլէյհ օլ էսնատէ ազբրճա խասիմա օլուպ, վէ պու հալի իլէ Պէրլինէ կէլէրէք, բրէնսի միւշարիլէյհ իլէ պիր միւլազաթտա պուլունմայը թալէպ իմիշ իքէն, բրբրէնս տը Պիզմարգ սէֆիրի միւշարիլէյհին իշ պու թէքլիֆինի զապուլ իմիշ տիր, վէ իհթիմալ քի թալիմաթ ալոզը իշին զապզըպ Պէրլինէ կէլմիշ օլան պիր սէֆիրին, ումուրու խարիճիյէ նազիրը թարաֆընտան զապուլ օլունմամասընն էմսալի, տիրլօմաթլար թէվարիխինտէ միշահատէ օլմուշ տէյիլ տիր։ Հէր նէ իսէ, գօնթ տ'Արնիմ աէօրթ կիւն Պէրլինտէ գալմըզտան սօնրա, նիհայէթ պէյնինճի կիւն բրբրէնս տը Պիզմարգըն վարյէնէ ազիմէթ իմիշ օլտուղունու, վէ քէնտի իշիւն հիչ պիր թալիմաթ պըրագմասըղընընն խապէրինի ալարագ, միւշարիլէյհ զայէթ միքէտտէր, ֆագաթ քէնտի իսթիֆասընը վիրմէյի ֆիգրինէ գոյարագ երինէ Բարիզէ ավտէթ էյլէմիշ տիր։ Վէ ֆիրլազը բրէնս տը Պիզմարգըն սէֆիրի միւշարալէյհին հազրընտա օլան զըտարէյէթի բէք չապուգ վէ կիւն պէ կիւն աշիքեար սուբէմատ մէյտանէ չըգմայա պաշլամըշ տիր։

Եվվէլա միւշարիլէյհին տէվրէթի մանթպուասընա եաղտըղը թահրիրաթլարտան կիւյա քէնտինին Ֆրանսատա լէժիթիմիսթլէրին վէ եաֆատ օրլէանիսթլէրին իպզ այի հիւքիւմէթ իմմէլէրինէ հէմֆիքեար օլտուղունու վէ օլ պապատէ մուավէնէթ իմտէյինի հիւքմ էյլէմիշ տիրլէր։ Հալ պու քի պու խուսուս քեամիլէն եաշան տըր, վէ եաղընըզ հազիրէթ չու տուր քի, գօնթ տ'Արնիմ 1872 սէնէսինտէ վէ հոկտեմբեր այլընտա մախսուսէն բրբրէնս տը Պիզմարգա եաղտըղը պիր մէքթուպտա, Մ. Թիերին էֆքեարընէն կիւն պէ կիւն զիյատէ քէսպի զուվվէթ իմթէյինի, վէ պու հալին Բրուսիայըլարըն վէ Ալմանեալըլարըն մէնաֆէյի իլէ մինասիպէթ խէտմէյէ ճէյլինի, վէ Մ. Թիերին Մ. Կամպէթթա իլէ միւնասէպաթտա պուլունուուղունու զանն իմթէյինի, վէ հէր թարաֆտա ճիւմհուրիյէթի էֆքեարընէն ինթիշար պուլտուղունու, վէ հաթտա պու էֆքեարա իրզվէթ իտէնէրէն Սպանեատա պիլէ պիսիք թէէսիր վէ նուֆուզընը պուլունուպ, եաղն վազըթտա մէմլիքի մէզքիւրէտ ճիւմհուրիյէթին իպդա վէ իլան օլունաճաղընը պէյան վէ իֆատէ իմմիշ իտի։ Վէ հազիրէթէն մէզքիւր մէքթուպտան թահրիր վէ իրսալինտէն պիր զաչ հաֆթա սօնրա, ոսն Ամէտէ գրայըզտան աշաղը այընմըշ, վէ Սպանեա տախի օլ կիւնտէն, պու կիւնքի հալինի քէսպ իմմէյէ պաշլամըշ ըտր։

Պէօյլէճէ գօնթ տ'Արնիմին բէյնէն պէյան իմտէյի քէշֆիյաթ ֆիլէ չըգմըշ տըր, վէ հէմ էօյլէ պիր թարզտա քի, պունուն իւզէրինէ աճապա Էվրոբանըն պիսիք պիր դըսընընն հէյէթի ճիւմհուրիյէյէ թահվիլ օլմասընտա զարար վար մը եօխսա եօգ մու մէսէլէսի օրթայա գօնմուշ տուր։ Պունտան զամանընաղը, սէֆիրի միւշարիլէյհ մէքթուպանտա, Ալմանեանընն վազիֆէսի, Ֆրանսատա հիւքիւմէթի գրայէյէնին թէէսիսինէ չալըշմագ օլմայըգ, պիլաքս քէնտի մէնաֆիյի իչիւն Ֆրանսատա հիւքիւմէթ հէյէթինին վէ անըն իտարէսինէ մէմուր օլան էչխասընն տայիմ իւլ էվգաթ թէպտիլ ու թազիր օլմասընա, վէ Ալման մուհաֆիզ ասքէրինին տահա միւտէթի մէտիտէ Ֆրանսըզ թօբրաղընտա գալմասընա սայ ու զայրէթ իմմէք օլտուղու, վէ պինայէն ալէյհ պիճիմէ հիւքիւմթը ճէտիտէյէ գանուն վէ նիզամ գօնուլապիլէճէյի եաղընընը իտի։ Մ. տ'Արնիմ իսթէր իտի քի, մուհարէպէ թազինաթընն թէէտիյէսի աճէլէ իտիլէճէք եէրտէ, պիլաքս թէէիր օլունուն, վէ Սէնանեա ասքէրի եալընըզ հուտուտուն պազը գալէպալարընը մուհասէրէ էյլէսին, ֆագաթ էկէր վէրսայլ հիւքիւմէթի մուգաբրէր վազիմարտա լազըմ կէլէն մէսելէղը թէէսիյէ իմմէզսէ, օլ հալտէ Ալմանեա տախի, իլանը հարպ իմմէքսիզին Ֆրանսայը սէնիղէ գասար եէնիտէն զապթ իմմէք հազրընը քէնտինէ սազլասընն։

Ֆիլհակը գօնթ Արնիմ. Մ. Թիերին պուլունտուղու մէվզի, վէ անընգ զուվվէթի վէ թէէսիրի վէ Ֆրանսանընն ահվալը տաքերիյէսի հազրընտա բրէնս տը Պիզմարգա թահրիրաթլար կէօնտէրմիշ տիր, վէ լաքին պունլար նամէյի մախսուսի օլտուղու հալտէ, բրէնսի միւշարիլէյհ տախի անլէրէ օ նազարլա պազատպիր, վէ օ հէյէթլէ ճէվապ վէրէպիլիր իտի։ Հալ պու քի, Մ. տ'Արնիմին թէպլիղաթընա եանլըշ մանեա վէրիլէրէք, միւշարիլէյհին թէքմիլ էվրոբանընն ճիւմհուրիյէթ թարաֆտարը օլապիլէճէյինէ տայիր պէյան էյլէտիյի էֆքեար վէ թասավվուր պիսիք վէ մուհիմմ գօրգուլարա մահալ վերմիշ տիր, պունուն իչիւն բրէնս տը Պիզմարգ մուհարրէրաթը մէզքիւրէտէն խօշնուտ օլմամըշ, վէ օ վազըթտան իթիբարէն միւշարիլէյհ իլէ գօնթ տ'Արնիմ պէյնինտէ հիւսնիւ իմմիզաճ մէյտանէ կէլմէմիշ տիր։ Վէ պէօյլէճէ սէֆիրի միւշարիլէյհ, էկէր պիր մալիւմաթ ալմագ լազըմ կէլսէ, Մ. տը Պիզմարգըն նէզտինէ պուլունան զէվամ թարաֆընտան ալը ըտը, մէսէլա միւթէվէֆա Մ. տը Պալանտան քի, տայիմա քէնտի իլէ հէմֆիքեար ըտը։

Հէր նէ հալ իսէ, Ալմանեա պաշ վէքիլինին տէվլէթի միւշարիլէյհանընն Բարիս սէֆիրի սապրզը ալէյհինտէ հտբլ օլան զըտարէյէթինտէն պիր ազ միւտտէթ սօնրա, Բարիստէ 1874 սէնէսինին վէ նոյեմբեր այլընն պուհրանը զուհուրա կէլմիշ տիր։ Մ. Թիերը իճբարընտա պուլունտուղու պաղը թէօհմէթլէրտէն տօլայը հիւքիւթինտէն ազ օլունմայա եաղըն իքէն, սէֆիրի միւշարիլէյհ Մ. Թիերին պու թէօմէթլէրինին տէվլէթի մանթմուասընա իֆատէ իմմիշ, վէ լաքին բրէնս տը Պիզմարգ պունտան տա մէմնուն օլմամըշ տըրգինքի պու պապատէ Մ. Թիերին հիւքիւմէթինտէն աշաղը այընմասը իչիւն գօնթ տ'Արնիմին արզու վէ հավէս իմմէքտէ պուլունտուղու էֆքեարընա զահիպ օլմուշ տուր, վէ պաշ ֆէքիլինն կէրէք պու զանընընա վէ կէրէք ատէմի մէմնունիյէթինէ սեպեպ, սէֆիրի միւշարիլէյհին թէպլիղաթընը խաֆիյէն արզ ու պէյան էյլէմէսի իտի։

Մուտխարէն բրէնս տը Պիզմարգ գօնթ տ'Արնիմէ ուզուն պիր մէքթուպ եաղարագ, ումուրու բօլիթիգիյէնին պաշլրճա մէսէլէլերի հազրընտա պէյնէրինտէ ատէմի իմթիզաճ պուլունտուղունտան տօլայը ըզհարը թէէսիֆ էյլէմիշ տիր։ Գօնթ տ'Արնիմ տասիի պիզզաթ քէնտի խաթթը տէսթի իլէ եաղընը ճէվապնա մէտտ, պէյնէրինտէ ատէմի իմթիզաճ պուլունտուղու էֆքեարընը քեամիլէն պէր թարաֆ իմմէսինի բրէնսի միւշարիլէյհատէն ըճճա վէ նէյազ իմտիքատէն սօնրա, պիր էյնինին քէնտի թաստիգէյլէ պիզզաթ քէնտի բէյիսինէ իմա իմտէյի թէպլիղաթ վէ թալիմաթը մուճիպինճէ պուլունտուղու հարաքեաթտա նէ ազիմ ֆէրդ օլտուղունու պէյան էյլէմիշ տիր։ Հալ պու քի գօնթու միւշարիլէյհին իշ պու մէքթուպունտան ասլա ֆայիտէ հասըլ օլմամըշ տըր։ Վէ բրէնս տը Պիզմարգ տայիմա միւշարիլէյհէ զայէթ չէտիտ լիսան իլէ մէքթուպլար եաղմըշ տըր։ Վէ նիհայէթ սօն տէֆալարտա այընան մէքթուպլար օլ տէրէճէ հազարէթլէ եաղըմըշլար տըր քի, պունլարըն թահրընտան իլերտէ վէ հաթտա եաղընը վազըթտա պիր քէօթիւրիւք հասըլ ոլաճաղընա շիւպհէ պիլէ գալմամըշ տըր։

Սէնէյի հազրէտէ, գօնթ տ'Արնիմին պիր գըզը վէֆաթ իմտիյինտէ միւշարիլէյհ մէրգումէնին տէֆի ճէնազէսի իչիւն Պէրլինէ ավտէթ վէ ազիմէթ իմմիշ տիր։ Գօնթ տ'Արնիմ, չէհրի մէզբուրտէ պու մինասիպէթ իլէ Մ. տը Պիւլօվ իլէ պիր միւլազաթտա պուլունտուղունտա, միւմայիլէյհ Մ. տը Պիւլօվ, իլերտէ զուհուրի միւհթէմէլ պուլունան պիր միւճատէլէյի մէնն իչիւն, Ցէրսատէթ սէֆարէթինի գապուլ էյլէմէսինի գօնթ տ'Արնիմէ թէքլիֆ իմմիշ տիր, վէ գօնթու միւշարիլէյհ պու պապատէ պիր էյեամ թէրէտտիւտ ըզհար իմտիքատէն սօնրա, նիհայէթ պու ճիհէթլէ բրէնս տը Պիզմարգ իլէ քէնտի պէյնինտէ իհթիմալ քի սուլհ հասըլ օլուր էմէլի իլէ, միւմայիլէյհին թէքլիֆինի գապուլ էյլէմիշ տիր։ Հալ պու քի սեֆիրի միւշարիլէյհ պու խուսուստա եանըլմըշ ըտը, չիւնքի քէնտիսի Բարիսէ ավտէթ խաէր իմմէզ, էվլատընը զայպ իմտիյի պիր էսնատէ Պէրլինտէն քէնտիսինէ էվվէլքիլէրտէն տահա զիյատէ հիւրմէթսիզճէ պիր մէքթուպ վարիտ իմմիշ օլտուղունա ակեահ օլմուշ տուր։ Գօնթ տ'Արնիմ, ալէյհինտէ վուգուպ պուլան իշ պու եէնի հազարէթի կէօրիւնճէ, Ցէրսատէթ սէֆարէթինին գապուլի մատտէսինին քէնտի հազրընտա պիր տէք օլտուղունու սնլա-

մրշ տրը, չիւնքի, էկէր տէք օլմամըշ օլսա, Մ. տ'Արնիմին զամէն Բարիստէ պուլունաուղու էսնատէ Պէրլինէ կէօնտէրիլէն մէքթուպլար, թէլէկրաֆ վասէթասը իլէ սօնրատան մահվ վէ իպլթալ օլունապիլիր խոի։ Իշթէ բրէնս տը Պիզմարդ իլէ գօնթ տ'Արնիմ պէյնինտէ վագի օլան զըտիյէթ հագգընտա պու գատարընը սեօյլէյիպ, գուսուրունու սիւքիթլէ կէչէրիզ։

Գօնթ տ'Արնիմին կիւյա Բարիս սէֆարէթի տէֆթերխանէսինտէն նէզտինէ ալըգոյմուշ օլտուղու սէնէտատթ մատտէսինէ կէլինճէ, տերիզքի սէֆիրի միշարիլէյհին նէզտինտէ գալան սէնէտատթ, Մ. տը Պիզմարդ թարաֆընտան պիզզատթ քէնտի շախսընա մէվրուտ թահրիրատթլար օլուպ, միշարիլէյհ անլէրին էքսէրիսինէ քէնտի խատթը տէսթի իլէ ճէվապ պիլէ վէրմիշ տիր։ Պինայէն ալէյհ գօնթ տ'Արնիմին մէզքիւր թահրիրատթլարը Ամանեա պաշ վէքիլինէ թէսլիմ իթմէյէ պիր պօրճու եօգ տուր, պունտան պայգա մուհարրէրատթը մէզքիւրէ, իլէրատ վուգու պուլճագ մուհաքքէմէտ մէյտանա չըգարըլճագ տը, նասըլ քի գօնթ տ'Արնիմ տախի անլէրի, քէնտի մուհաքքէմէսինին բույէթինէ թայէին օլունան հաքիմլէրէ իմա իսէճէյինի պէյան վէ իֆատէ իլէմիշ տիր։

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՑԷ

Սէր գուրէնայի հաղրէթի չէհրէյարի ուԹուֆէթլու Մէհմէտ պէյ հաղրէթլերի, պաղը էվամիրի մուհիմմէյի չահանէյի զաթը հաղրէթի Սատրազամլիյէ պէյան վէ իֆատէ զըմնընտա էվվէլիսի կիւն Պաղը Ալիյէ ազիմէթ իթմիշ տիր։

— Խասսա օրտույ միւշիրի տէվլէթլու նէճապէթլու եուսուֆ իզզէթտին էֆէնտի հաղրէթլերի, բաղար իրթէսի ախշամը զաթը հաղրէթի վէքեալէթբէնահլիյի վէ պաղը վիւքէլայի ֆիխամ հաղարաթը, պաղը վալէյի սէրասքէրի, Թօբխանէ վէ պահրիյէ նէզարէթի զապթանընտան միրալայ բայէսինտէ պուլունանլարա գատար տավէթ իլէմիշ վէ միշար վէ միւմայիլէյհիւմ հաղրաթը պաղը սէրասքէրիտէ իֆթար պույուրմուշլար տը։

— Յօլմապաղչէ սէրայը հիւմայունի իլէ Պէշիքթաշ պէյնինտէ պաղը սօղաղլարը կէնիշէտիլմէսի իչիւն օրալարտա պուլունան խանէլէրին պա էմրի ալի երզրլարդը մալիւմ տիւր։ Պու պապտէ խանէ տահիպլէրի շիքեայէթ վէ ատէմի խօշնուտիյէթ ըշհար լյլէմէքտէ օլտուղլարընտան, Պասիրէթ դաշէթասը պունլարընը քէնտի խանէլէրինէ պէտէլ իւշտէօրթ գաթ ֆիյաթ ալարգլարընը պէյան իլէ, պու խուսուստա կէօսթէրտիքլերի ատէմի խօշնուտիյէթ վէ շիքեայէթլերինտէն տօլայը ըշհարը թէէսիւֆ իյլէմիշ տիր։

— Բուսիա սէֆիրի ճէնէրալ Իկնաթիէֆ ճէնապլերի իլէ սէֆարէթխանէյի մէզքիւրէ մէմուրինիյնտէն պաղրլարը, բաղար կիւնիւ Բաշա Լիմանընտա քեային Սատրազամ հաղրէթլերինին սահիլխանէյի ալիյէլերինէ կիտերէք, օրատա իֆթար թասմը իթմիշլեր տիր։

— Տերսաատէթ Ավսթրիա սէֆիրի գօնթ Զիչի ճէնապլերի, բաղար իրթէսի կիւնիւ Պաղը Ակիյ ազիմէթլէ, զաթը հաղրէթի վէքեալէթբէնահի իլէ միւլազաթ իթմիշ տիր։

— Թուլումպաճը ալայընա մախսուս օլմագ իւզրէ թագսիմատ պիր ախշամ գըշա ինչա իսիլէճէյի, վէ չէհրին միխթէլիֆ մահալլէլերինտէ հավուզլար եաբըլարագ, հարիգ իչիւն լաղըմ կէլէն սույս մագինա վասէթասիյէ տէնիզլուէն մէզքիւր հավուզլարա կէթիրիլէճէյի սէօյլէնմէքտէ տիր։

— Գարա տէնիզլուէն կէլէն պաղը եօլճուլար, օրալարտա տէնիզին վէ հավանընը զայէթ շիատէթլի օլտուղունու պէյան իթմէքտէ իսկէրտէ, համտ օլուն չիմտիյէ գատար պիր զարար վուգուի իշիտիլմէմիշ տիր։

— Տայբէյ դէլէուէնին ուբուտա հոզրոֆնը սէրլէվհասը իլէ, Բրօկրէ տ'Օրիան զաղէթասը աթիտէքի ֆըզրայը տէրճ իթմիշ տիր։

Շու սօն կիւնլէրտէ եաղան եաղմուրլար, Սթամպօլուն քեաֆֆէյի վարըշլարընտա իւլումու ճօղրաֆիայը մատտի սուրէթտէ թալիմ իթտիրէն հօճալարա զայէթ միւքէմմէլ պիր ֆըրսաթ օլմուշ տուր։ Ֆիլվագը, սօղագլարը վէ ումումի մէյտանլարընը վէ տէօրթ եօլ աղըզլարընը վէ սայիրէնին շիմտիքի պուլունտուղլարը հալտէն մատտա հիչ պիր շէյ, պիզիմ քիւրրէմիզին խարիթասընը ճօղրաֆիա թահսիլ իթմէք արզուսինտէ օլան տէլիգանլըլարըմըզա էօյրէտէմէզ։

Շէօյլէ քի, պիր թարաֆտա Տէրգօս նէհրի կիպի պիր նէհր, տիկէր պիր թարաֆտա եանի սօղաղն թաօրթասընտա պիր կէօլ, քի օրտան կէչիպ կիտէնլէրի իքիյէ թագսիմ իտէր. պիր աղ ուզալա կիտիլէճէք օլուր իսէ, ինսան քէնտինի Պէլճիգա վէ Ֆիլէմէնկատ վէ եախսա Նիլի մուպարէքին ճօչմասընտան սօնրա քէնտինի նէհրի մէզքիւրուն քէնարլարընտա զանն իտէր։ Հէլէ չամուրլարին քէսրէթի ֆէվգէլատտէ տիր, օլ մէրթէպէ քի, պաղէն չօգլար չամուր իլէ մէմլու օլան չուգուր վէ եա պաթագլարա պաթարզգլարընտա եօլարընը զայպ իթմէքտէ տիրլեր, վէ էքսէրա էֆտա սապահլայըն խանէսի գարուսունտան տիշարը չըգանլար, տախամ նէրէտէն իչերի կիրէճէքլերինի շաշըրմագտա, վէ սօղագ թարաֆընտա պուլունան բէնչէրէլերին պիրինտէն իչերի աթլամայա եօլ արամագտա տըրլար։ Հաբըլը չու քերթէտէ Սթամպօլուն սօղագլարը, հէման տութուֆանը զէմանընը անարըմագտա տըր։

Ահապա, տայրէյի պէլէտիյէ, սօղագլարընի իշպու շայեանը թէէսիւֆ հալինէ պիր նէթիճէ վէրէմէմէյօրմու։ Պիզ զանն իտէրիզ քի, սէմուրլար թարաֆընտան պիր աղ միւրտա օլունսա վէ պինայէն ալէյհ սօղագ սիբիրիճիլերինէ տիգդաթ իտիլսէ, էհալինին կէչիպ կիթմէսինէ գիյատէօյլէ մանի օլան սուլար վէ չամուրլարտա օրթասան բէք չաբուգ գալաղ։

— Ալմանեա տէվլէթի սիվարի ասաքիրի ալայլարընին ուսուլ վէ նիզամաթընը, սիվարի ասաքիրի շահանէյէ թալիմ վէ թաամիմ իթմէք մագսատիյէ, տէվլէթի միշարիլէյհանին օլ պապտէ մէվճուտ օլան թալիմաթ վէ նիզամաթընին թէրճէմէսի իչիւն, մուգատտէմա պապը վալէյի Սէրասքէրիտէ թէշքիլ պույրուլմուշ օլան գօմիսիօն, պու քերրէ իքմալը մէմուրիյէթ իթմիշ, վէ պու պապտէ իսթիհսալը լազըմ կէլէն իրատէյի սէնիյէ շէրէֆսիզը օլտուղու հալտէ նիզամաթը մէզքիւրէնին ասաքիրի շահանէյէ թալիմ վէ թաամիմի մուգարրէր պուլունմուշ տուր։

— Բուսիա բաթրիյի ռիւթպէթլու էֆէնտի, բաղար իրթէսի կիւնիւ տիվանը ահքեամը ատլիյէ ազասընտան իզզէթլու Գօսթաքի էֆէնտի իլէ պէրապէր օլտուղլարը հալտէ, խարիճիյէ նազրը տէվլէթլու բաշա հազրէթլերինին սահիլխանէյի ալիյէլերինէ ազիմէթ իտերէք, նազրը միշարիլէյհ հազրէթլերիյէ խայը միւտուէթ միւլազաթ վէ մէսալիհի միլիյէյէ տայիր պաղը միւզաքերաթ իճրա իթմիշ տիր։

— Կէչէնլէրտէ Շգօտրա տախթինտէ Բօսկօրիչատա վուգու պուլուպ Գարատաղ էշգրյասը թարաֆընտան զաթլ օլունտուղու ռիվայէթ օլունան միւնազասատա զաթլ օլունան պիր Մուսլիմանընն զաթիլի, Լէվանթ Հէրալա զաղէթասընին ռիվայէթինէ կէօրէ, Գարատաղ էհալիսինտէն օլմայըպ, էհալիյի մահալլիյէտէն պիր խրիսթիյան իմիշ։

Մէրգում միւսլիմանընն զաթլ օլունմասը սէպէպլիյէ վուգու պուլան մէզքիւր միւնազասատա Գարատաղ էհալիսինտէն ատգուզ, վէ մուսիխարէն Զէյլիա նամ մահալտէ վուգու պուլան պիր միւնազասատա տախթի եինէ էհալիյի մէրգումէտէն սէքիզ նէֆէր թէլէֆ օլմուշ օլտուղու անլաշըլմագտա տըր։

— Եէմէն վիլայէթի տախթինտէ Յանա միթէսարրըֆը ստատէթլու Բէրթեվ բաշա հազրէթլերի Տերսաատէթ ազիմէթ իթմիշ տիր։

— Միլէթիմիզտէն օլուպ, զէվա-

բանալու համար։ Բոլոր աշխարհք դիւրութեամբ կրնայ ըմբռնել, որ մինչի դժուարին բան մը եր և է համոզել ամբողջ ժողովուրդ մը, որ զուր տեղը և 'ի մշանջենաւորս հրաժարի իր հայրենաւանդ իրաւունքէն, այնպիսի իրաւունքէ մը, որուն օգտակարութեան և օրինաւորութեան նկատմամբ եթէ ուրիշ համոզեցուցիչ պատճառ չ'ըլլար, Գ. Հաունին օրը և անոր ձեռօք պատահած չարիք և անկարգութիւնքը բաւական փաստեր էին զաղղը համոզելու և ամենայն կերպով արթուն և զգուշաւոր ընելու իր ընտրողական իրաւունքէն չ'անցնելու համար, վասն զի եթէ ինքն (Հաունն) Աղզէն ընտրուած մէկն ըլլար, ինչուչա այսչափ չարիք և անտեղութիւնք չ'պիտի հետեւէին, ինչպէս այլոց օրինաւորապէս ընտրուած հովուաց և Հայրապետաց ժամանակը չեղաւ, նա թէ այսպիսեաց ձեռքով և օրով աւելի բարիք յառաջ եկան թէ ժողովրդեան և թէ Եկեղեցւոյ համար։

Արդ՝ աս ամենը բավանդակաբար նկատելով, կ'ըսեմք, որ պէտք էր զանազան անձանց և այլ և այլ առիթանի վերաբերած բոլոր կէտերը որոշակի և ճշտիւ զանազանել և այնպէս առաջարկել իւրաքանչիւրոց այն բանը՝ որ ուղղակի իրեն կը վերաբերէր։ Եւ քանի որ այսպիսի կանոնաւոր ընթացք մը չ'բռնուեցաւ, այլ մանաւանդ չփոթի և անզանազան եղանակաւ ամենայն ծանրութիւն Գ. Քահանայից վրայ բեռնաւորել ուզուեցաւ, ասոնք ալ իրենք իրենցմէ զանազանելու ոչ պարտք ունէին և ոչ պարտաւորութիւն, և այսպէս խնդիրը ըլլալով ըստ ինքեան դժպհի և անհաճոյ և անզանազան, կը մնար միշտ յերկբայութեան, որով և իրաւունք կուտար մեկնելու 'ի կողմն աղատութեան, ինչպէս որ կանոնագիտաց հռչակաւոր առածը կը սովորցունէ։

Արդէն ըսինք, որ իրաւացի և արդար չէր Գ. Քահանայիցմէ հաւանութիւն և ընդունելութիւն պահանջել Պատրիարքական Եպիսկոպոսական, քաղաքական և ժողովրդական իրաւանց ամփոփման համար, նոյնպէս և յեպիսկոպոսաց փոխադարձաբար այն ամենայն իրաց համար, որ ուղղակի իրենց չէր վերաբերէր։ Ինչու որ ներդործութեամբ իրաւունք կամ դիւրութիւն մը չ'վերագրեալ եղաւ Սեբաստիոյ Ազգային Ժողովոյն։

— Ալմանեա տէվլէթի սիվարի ասաքիրի ալայլարընին ուսուլ վէ նիզամաթընը, սիվարի ասաքիրի շահանէյէ թալիմ վէ թաամիմ իթմէք մագսատիյէ, տէվլէթի միշարիլէյհանին օլ պապտէ մէվճուտ օլան թալիմաթ վէ նիզամաթընին թէրճէմէսի իչիւն, մուգատտէմա պապը վալէյի Սէրասքէրիտէ թէշքիլ պույրուլմուշ օլան գօմիսիօն, պու քերրէ իքմալը մէմուրիյէթ իթմիշ, վէ պու պապտէ իսթիհսալը լազըմ կէլէն իրատէյի սէնիյէ շէրէֆսիզը օլտուղու հալտէ նիզամաթը մէզքիւրէնին ասաքիրի շահանէյէ թալիմ վէ թաամիմի մուգարրէր պուլունմուշ տուր։

— Բուսիա բաթրիյի ռիւթպէթլու էֆէնտի, բաղար իրթէսի կիւնիւ տիվանը ահքեամը ատլիյէ ազասընտան իզզէթլու Գօսթաքի էֆէնտի իլէ պէրապէր օլտուղլարը հալտէ, խարիճիյէ նազրը տէվլէթլու բաշա հազրէթլերինին սահիլխանէյի ալիյէլերինէ ազիմէթ իտերէք, նազրը միշարիլէյհ հազրէթլերիյէ խայը միւտուէթ միւլազաթ վէ մէսալիհի միլիյէյէ տայիր պաղը միւզաքերաթ իճրա իթմիշ տիր։

— Կէչէնլէրտէ Շգօտրա տախթինտէ Բօսկօրիչատա վուգու պուլուպ Գարատաղ էշգրյասը թարաֆընտան զաթլ օլունտուղու ռիվայէթ օլունան միւնազասատա զաթլ օլունան պիր Մուսլիմանընն զաթիլի, Լէվանթ Հէրալա զաղէթասընին ռիվայէթինէ կէօրէ, Գարատաղ էհալիսինտէն օլմայըպ, էհալիյի մահալլիյէտէն պիր խրիսթիյան իմիշ։

Մէրգում միւսլիմանընն զաթլ օլունմասը սէպէպլիյէ վուգու պուլան մէզքիւր միւնազասատա Գարատաղ էհալիսինտէն ատգուզ, վէ մուսիխարէն Զէյլիա նամ մահալտէ վուգու պուլան պիր միւնազասատա տախթի եինէ էհալիյի մէրգումէտէն սէքիզ նէֆէր թէլէֆ օլմուշ օլտուղու անլաշըլմագտա տըր։

— Եէմէն վիլայէթի տախթինտէ Յանա միթէսարրըֆը ստատէթլու Բէրթեվ բաշա հազրէթլերի Տերսաատէթ ազիմէթ իթմիշ տիր։

— Միլէթիմիզտէն օլուպ, զէվա-

որոշակի և ճշտիւ զանազանել և այնպէս առաջարկել իւրաքանչիւրոց այն բանը՝ որ ուղղակի իրեն կը վերաբերէր։ Եւ քանի որ այսպիսի կանոնաւոր ընթացք մը չ'բռնուեցաւ, այլ մանաւանդ չփոթի և անզանազան եղանակաւ ամենայն ծանրութիւն Գ. Քահանայից վրայ բեռնաւորել ուզուեցաւ, ասոնք ալ իրենք իրենցմէ զանազանելու ոչ պարտք ունէին և ոչ պարտաւորութիւն, և այսպէս խնդիրը ըլլալով ըստ ինքեան դժպհի և անհաճոյ և անզանազան, կը մնար միշտ յերկբայութեան, որով և իրաւունք կուտար մեկնելու 'ի կողմն աղատութեան, ինչպէս որ կանոնագիտաց հռչակաւոր առածը կը սովորցունէ։

Արդէն ըսինք, որ իրաւացի և արդար չէր Գ. Քահանայիցմէ հաւանութիւն և ընդունելութիւն պահանջել Պատրիարքական Եպիսկոպոսական, քաղաքական և ժողովրդական իրաւանց ամփոփման համար, նոյնպէս և յեպիսկոպոսաց փոխադարձաբար այն ամենայն իրաց համար, որ ուղղակի իրենց չէր վերաբերէր։ Ինչու որ ներդործութեամբ իրաւունք կամ դիւրութիւն մը չ'վերագրեալ եղաւ Սեբաստիոյ Ազգային Ժողովոյն։

ՀԵՐՔՈՒՄՆ ԲԱՆԱԴՐԱՆԱՑ

(1279 նուէմբրեան զագիէ)

Իսկ Եպիսկոպոսաց ընտրութեան մէջ, ժողովրդեան՝ անդամին իսկզբանէ քրիստոնէութեան ունեցած և անհակառակ գործածած իրաւունքը, և անոր իրեն սեփական ընջից և բարեպաշտական հիմնարկութեանց վրայ հայրենական արտօնութիւնքը կը բաւելու համար, աւելի իրաւացի էր, նոյն իսկ իրաւանց տէր և դատախազ կանգնող ժողովրդեան հետ բանակցիլ, զանոնք համոզել և հանդարտեցնել, եթէ կարելի էր, քան թէ ժողովրդեան իրաւունքը կոպտելու և կողոպտելու համար, եկող Քահանայից հաւանութիւնն առնելու եաւուէ ըլլալ, ոչ միայն անօգուտ տեղը, այլ և ժողովուրդ և Քահանայները իրար ձգելու և կամ այս եաքիններս առջիններուն տակի և դղուելի ընել տալու, որով աւելի իմն խռովութեանց և չարաչար հակադրակրութեանց նորանոր դռներ բանալու համար։ Բոլոր աշխարհք դիւրութեամբ կրնայ ըմբռնել, որ մինչի դժուարին բան մը եր և է համոզել ամբողջ ժողովուրդ մը, որ զուր տեղը և 'ի մշանջենաւորս հրաժարի իր հայրենաւանդ իրաւունքէն, այնպիսի իրաւունքէ մը, որուն օգտակարութեան և օրինաւորութեան նկատմամբ եթէ ուրիշ համոզեցուցիչ պատճառ չ'ըլլար, Գ. Հաունին օրը և անոր ձեռօք պատահած չարիք և անկարգութիւնքը բաւական փաստեր էին զաղղը համոզելու և ամենայն կերպով արթուն և զգուշաւոր ընելու իր ընտրողական իրաւունքէն չ'անցնելու համար, վասն զի եթէ ինքն (Հաունն) Աղզէն ընտրուած մէկն ըլլար, ինչուչա այսչափ չարիք և անտեղութիւնք չ'պիտի հետեւէին, ինչպէս այլոց օրինաւորապէս ընտրուած հովուաց և Հայրապետաց ժամանակը չեղաւ, նա թէ այսպիսեաց ձեռքով և օրով աւելի բարիք յառաջ եկան թէ ժողովրդեան և թէ Եկեղեցւոյ համար։

Արդ՝ աս ամենը բավանդակաբար նկատելով, կ'ըսեմք, որ պէտք էր զանազան անձանց և այլ և այլ առիթանի վերաբերած բոլոր կէտերը

թը միւթեպերեյէ բիանօ տէրսի թալիմ իթտիրմէքտէ պուլունան Յովհաննէս էֆէնտի Մէրճանեանը հագգընտա։ Գուրբէյէ տ'Օրիան զաղէթասընտա եազրլան աթիտէքի մէտհիյէյի մաէլ իֆթիխար տէրճ իտէրէք, մկլեթիմիզին ումումի միւթեպերանը էֆէնտիյի միւմայիլէյհ հազրընտա լազըմ կէլէն թէշվիգաթը զաթան տիրիզ իթմէյէճէքլէրինի գավիէն մէմուլ իտէրիզ։

Բարիս մէքթէպի մուսիզի թալէպէլէրինտէն օլուպ, չէհրիմիզտէ մուզիգա հօճալըզը իթմէքտէ պուլունան Մ. Մէրճան նամտէլիգանը բիանիսթ, պիր թազբմ մուսիզա հավալարը թապ ու նէշր իթմիշ օլուպ, պունլար միւմայիլէյհին սահիհ պիր սանաթքեար օլտուզունա տէլալէթ իթմէքտէ տիրլէր։ Միւաէրբիսի միւմայիլէյհ սայիր պիր զաշ բարչա տահա մուսիզա հավալարը թէլլիգ իթմիշ օլուպ, վէ հէր նէ զատար պունլար թապ ու նէշր իտիրմէմիշ իսէ տէ, հալ պու քի իշիտէնլէր զիյատէսիյլէ մէտհ ու սէնա իյլէմէքտէ տիրլէր։

Մ. Մէրճան, մուսիգա սանաթընտա չարուզ սիւրէթտէ քէսպիթէրազ զըլիյէմէք արզուսինտէ պուլունան զէվաիմա թավսիյէ իտիրմէյէ չայան վէ միւսթահազ պիր զամ տըր։

— Պու քէրրէ Ֆրանսանըն Լիլ շէհրի մէհքէմէսինտէ Ուաթեր—ժօնէսօն Մէյեր իսմինտէ վէ 38 եաշընտա պիր ինկիլիզ եէհուտինին մուհաքքէմէսի կէօրիւլմիշ տիւր։ Մէրզում եէհուտի հէման տիւնեանը հէր թարաֆընը կէզմիշ օլուպ, հալ պու քի ասլիմ ճէպինտէ 5 սուսան եանի էլի փարասան զիյատէ աղչէ պուլունմազ իմիշ։

Զէմանըմիզդէն իշ պու սէրսերի եէհուտիսի էն զիյատէ սերվէթի պուլունան մէմլէքէթլէրտէ սաքին օլմուշ տուր։ Մէռէլա Շարդ վէ Ղարպ Հինտիսթանլարընտա, Ավսթրալեատա Զինտէ, Ճաբօնտա վէ Դալիֆօրնիատա, ֆագաթ պուրալարտա օդատար միւտաէթլէ էյլէնմիշ տիր քի, հէման քէնտիսինի պիր կէօրէն, պիր տախի կէօրէմէմիշ տիր, մուսխարէն Սալէ նէհրի թարաֆլարընա կէչէրէք, պիր աղ միւտաէթ տախի Մ'օրմօնլար իլէ իմրարը էյեամ իտիպ, օրտան քիմ պիլիր նէ սէպէպտէ մէպնի Միւճթէմէայի Ամերիգայա կիթմիշ, վէ սանրա Ֆրանսայա կէլէրէք վէ օրտտա կիւյա Օդիանեատա ումուրու թիւճճարլիյէ իւղերինէ թէրթիպ վէ թէէլիգ օլունան լուզաթ քիմատպընա քէնտինինտէ իլհագըզը պուլունտուզու, պէհանէսիյլէ։ Հէր քէսէ քէնտինի Լ.ոնտրատտա թրէէպօր պանգասը մէմուրլարընտան պիրի մագամընտա պէլլէթմիշ տիր։ Վէ պու իւնվանլա, մէրզում Ֆրանսատտա, Պէլճիգատտա, Ֆիլէմէնքտէ վէ Բրուսիատտա բէք չօգ տօլանտըրըճըլըգ իթմիշ տիր, եալընզ Ֆրանսատտա տօլանտըրտըզը աղչէ 3000 ֆրանգա պալիզ օլմագտա տըր։ Հէր նէ հալ իսէ, մէրզում տօլանտըրըճը Մուսգրօն չէհրի հիւքիւմէթ մէմուրլարը թարաֆընտան թատգիպ օլունարագ. հէր նէ զատար Թուրզուանկա իլթիճա իթմէյէ մուվաֆֆագ օլագելմիշ։ Ֆագաթ օրտտա եազայը էլէ վերմիշ տիր։ Վէ մուհաքքէմէսինէ պագըլըզընտան, Ուալմէր Մէյերին եա 3000 ֆրանգ ճէզայինագտի իթաբընա վէ եախօտ իքի սէնէատէն միւթէճաուզ միւատէթլէ մահպուս օլմասընա հիւքմ ու զարար վերիլմիշ տիր։

— Տէրսատէթտէ վագը Սէլամ։ի ուզզամ իմարէթլէրի իչուն Սիսթրէատ օթուզ պու զատար պին օգզա չէրվիշ եազը տօզուզ զուրուշ օթուզ բարա ֆիյաթ իլէ մուպասյա օլունարագ, պունուն պիր մրզտարը մուզատտէմ մահալինտէն Տէրսատէթլէ կէօնտէրիլմէյի կիպի զուսուրունուն տախի պու քէրրէ իրսալ օլունտուզու իշիտիլմիշ տիր։

— Ճիւնհա վէ ճինայէթ մատտէլէրինտէն տօլայը օն օն պէշ սէնէլէր քիւրբէյէ վաղ օլունան միւճրիմինին բէք չօղու միւտաէթի ճէպզալարընը վիտին դալէատընտա կէչիրմէքտէ օլտուգլարընա, վէ դալէայի մէղքիւրէատէքի հապսխանէ իսէ, զայէթ վասի օլուպ, սանայի իմրարը իշիւն պուլունան տայիրէլէր էլվէրիշի օլմասընա մէպնի, պունճա միւճրիմինին սէնէլէրճէ հապսխանէատէ պօշ պօշունա վէ քէմալը զարուրէթլէ վագըթ կէչիրմէլէրինտէն իսէ, պիր սանաթլէ մէշղուլ օլարագ, մաաշլարընը թահսիլի խուսուսու վիտին միւթէսարրըֆը սաատէթլու Ռիֆաթ Ալաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան Պապը Ալի ճանիպի սամիսինտէն լէտէլ իսթիզան, հապսխանէ տէրունինտէ պիր տայիրէ թէֆրիգլէ, միւճրիմինին իճրայի սանաթա իպթիտար իթտիքլէրի մէսմուիմիզ օլմուշ տուր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԻՅԷ

Վիէննա 26 հոկտ.

Պօրսատտա էվվէլճէ մուամէլաթ պիր աղ գօրգու վէ թէրէտտիւտ իւզրէ վուգու պուլմուշ իսէ տէ, պօրսա գաբանտըզը վագըթ էսհամ ռիվաճ պուլմուշ վէ ֆիյաթլար տախի եիւքսէլմիշ տիր։

Բօսկօրիչա վուգուաթընա տիրլօմաթ ճէմիյէթլէրինտէ էհէմմիյէթ վերիլմէյօր։

Պու տէֆա քիչատ օլունաճագ Բարլամէնթօնըն միւզաքքէրաթը, ումուրու մայիսէյ տայիր իթթիխաղ օլունաճագ իսլահաթտան իսպարէթ օլաճագ տըր։

Բարիս 26 հոկտ.

Բումէլի չըմէնտըֆէր ֆէնէտտաթը 132 ֆրանգ 50 սանթիմ տիր։

Նիմրէսմի զաղէթալար, Սպանեանընը իտտաալէրինի ճէրհ վէ րէտտ իթմէքտէ տիրլէր։

Պերլին 26 հոկտ.

Գոնթ տ'Ռընիմին հապսատան չըգտըզը մէրվի տիր։

Մատրիտ 26 հոկտեմ.

Գօրէսպօնտանչիա նամ զաղէթասան Ալֆոնսուն, Սպանիայը թէրք իթմէք նէյէթիյլէ Լպր նամ նէհրի գէչմիշ օլտուզու իտտիրը վերիյօր։

Պուքրէշ 26 հոկ.

Պուրաճա իճրա օլունաճագ ասքեր թալիմի իչիւն քիչատ իսթիմսի լազըմ կէլէն պայրաղլարա, ռուհսաթլար թարաֆընտան տուա օլունմուշ տուր։

Ամթինա 24 հոկ.

Լօրիսմ էսհամը 73 ֆրանգ տըր։

Պօրսատտա մուամէլաթ էհէմմիյէթսիզ տիր։

Միլէթ մէճլիսինին օն իքինճի տայիրէսի Միսօլոնկի էյալէթի ինթիխապաթընը ֆէսխ օլունմասընա ռէյ վերմիշ տիր։

Հավա եազմուրլու տուր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Լ.ոնտրա 27 հոկտեմբեր։

Լ.ահամը	ում. աշրլար	45 5/8
„	„ գաբանտը	45 9/16
65	իսթիդրազը	70 3/4
69	„	54 3/8
72	„	83 1/2
73	„	52 7/16
Իթալեա ֆօնտօսու		66 1/2
Ինկիլիզ ֆոնտօսու		92 13/16
Մըսըր իսթիդրազը		74 1/2

ՂԱԼԱԹԱ ՐԻԱԶԱՍԸ 15/27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Լ.ահամը ում. գաբանտը	49-35
16 հոկտեմ. սապահ աշրլարը	49-26
Լ.ն եիւքսէք	49-29
Լ.ն աշազը	49-26
Իսթիդրազ 1863	342
„ 1865	349
„ 1869	272
„ 1872	82 1/2
„ 1873	264
Քրէսի ժէնէրալ լիրա	11-21
Սօսիէթէ ժէնէրալ ագսիօն „	7-32
Սօսիէթէ Օթթօման գուբ. քէ. „	4-36
Սթամպօլ պանգ. ագս. Լ. Օս.	5-15
Շէմնտըֆէր հիս. էսկի ֆր.	127 1/2
Թրամվայ հիս.	470
Քրէսի Հէլէնիկ սգօնթօ ֆր.	31
Լ.օրիում մատէնի ագսիօնլարը	71
Գուբօն սգօնթօսու %	
Ագճէ ֆայիզի % զուրուշ	11
Ռէբօր փարա	
Հէվալէսիզ	4

ԱԴՃԷԼԷՐԻՆ ՐԻԱԶԱՍԸ

Ինկիլիզ վիրասը	109-14
Ֆրանսըզ 20 ֆրանքլըզ	87-11
Բօլ	89- 8
Գրըմից ալմունու	51-20
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարզը	101-22
Մէճիտիյէ ֆարզը	104-31
Պաղըր	127-1/2
Պէշիկ	104-5/8
Դարպօն դայիմէսի	6-65

ուլեցան։ Այո՛, նմանօրինակ պատժական ամիսփուսմեր այլ և այլ ժամանակ Եկեղեցւոյ մէջ պատահեցան, բայց ոչ երբէք հերետիկոսութիւն կամ հերձուածողութիւն համարուեցաւ անոնց մերժումը, կամ ասպատճառաւ յուզուած վէճը, ինչպէս որ դժբաղդաբար աս դիպուածին մէջ և մեր օրը ոմանց չարութեամբ և այլոց բազմաց ալ տկարամտութեամբը ձեւացուիլ կամ համարուիլ ուզուեցաւ այլ և այլ մասնաւոր դիտմանց և նկատմանց պատճառաւ։ Ըսածնիս՝ նոյն իսկ Եւրոպայի մէջ մեծապէս ծանօթ և հռչակաւոր եղած օրինակաւ մը կը հաստատուի։ Տրիտենդեան ժողովը՝ (գումարումն ԻԴ. գլուխ Զ. ԵՂ. նորոդութեան) իշխանութիւն և արտօնութիւն տալաւ Եպիսկոպոսաց, որ հերետիկոսութենէ և ուրիշ վերապահեալ մեղքերէ կարող ըլլան արձակել։ Ժողովքէն ետքը ընդհանուր անուանեալ կոնդակաւը, Քսեսատս Ե. Հռովմի Հայրապետը՝ այս արտօնութիւնը ուղեց ամիսփել, բէվէրսուրուս կոնդակին բովանդակածէն շատ աւելի խստութեամբ, նոյն բանը կրկնեցին և հաստատեցին այլ և այլ սահմանադրութեամբ։ Ասոնց, մինչև ցայսօր ամենքն ալ 'ի հաղորդութեան են ընդ եկեղեցւոյ, և զարմանալին այս է, որ ասոնցմէ շատերն ալ եկեղեցւոյ հարազատ, հաւատարիմ, հնազանդ և անդրանիկ որդիքն կը սեպուին։

Քիչ մը առաջ ըսինք, որ աս բէվէրսուրուսի և Գ. Հասունի օրովը Բրօբականտայէն առնել տրուած, և իբր մասն հաւատոյ և Հանգանակ ուղղափառութեան առաջարկուած սահմանադրութիւնքը մեր ազգին ընդունելի ընել տալու գործոյն մէջ, մասնաւոր դիտմունք մը կը տեսնուի։ Ըսածնիս անհիմն և տարապարտ խօսք մը չէ, այլ աներկբայ ճշմարտութիւն, Երբ մտադրութեամբ ընկատենք որ Մ. Բլուիմ այլոց թելադրութեամբ. Քօմշըսրէս, Քօմբերբոտ, Լէսէր, Նէ ոէնե գաս ֆէնէնիսչի, և ընդհանրապէս նման ազգային իրաւանց և սովորութեանց բոլորովին հակառակ և դժպհի կանոնադրութիւնները յիշելու, և դատանութիւն հաւատոյ կոչած ձեւին մէջ զանոնք խօթելու ատեն, չէ ուզած և ոչ իսկ պարզ սահմանադրութեան անունով, կամ զէթ վրիպակաւ մը յիշել ուրիշ Քահանայապետաց, և նոյն իսկ Պիոսի Թ. այլ և այլ առթիւ, մանաւանդ Պուլղարաց պատճառաւ տուած հրահանգները, հրամանագրերը, կոնդակները, սահմանադրութիւնքը և Միաբանութեան թղթերը, որոնք Ա-բեւելեցւոյց նպաստաւոր, անոնց իրաւանց հաստատութիւն, և Լատինական գերիշխանութիւնը բարեխառնող և չափաւորող պայմանագրերն ըլլալու չափ ոյժ և զօրութիւն ունեցեր են, ինչպէս են ուրիշ շատերէն 'ի զատ Բենեդիկտոս ԺԴ. 'ի 24 դեկտեմբեր յամի 1743, թուականաւ ըրած սահմանադրութիւնը՝ որ կ'սկըսի "Տեմանդաթամ" բառով, այս է "զՀրամայեալ"։

(Տեվամ.)

ԻԼԱՆԱԹ

Բոմա տար իւլ ֆիւնտունտա թանսիլ վէ իքմալը իւմր թըպպ իտէրէք, պու տէֆա Տէրսաատէթէ ավտէթ վէ միւվասըլէթ իթմիշ օլան տոզթոր Վիչէն Օրմանեան, թարիխի իլանտէն իթիպարէն հաֆթատա իքի տէֆա եանի բաղար իրթէսի իլէ բէրշէմպէ կիւնէրի սաաթ ալթըտան սէքիզէ գատար Պէյօղլունտա Թագսիմ ճիվտրընտա վաղը միլէթիմիզին սուրբ Յովհան Ոսկեբերան քիլիսաընտա, պիր տայիրէյի մախսուսէտէ, պիւա ֆէրք պիլճիւմէ միւէ վէ մէղահիպի միւխթէլիտէն օլան խասթալէրին մէճճանէն թէտավիսինէ պագաճագ օլտուղունտան, վէ իդթիզայի հալտէ եէնէ մէճճանէն լաղութաճըլըգ տախի իտէճէյինտէն, պու պապտէ իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար զըլընմըշ տը։

1874 Հոկտեմբեր 11։

Պաղչէ գաբուսունտա Բասիմ բաչա խանըն իւսթ գաթընտաքի 22 նիւմէրօրու օտատա թիւրքճէ վէ ֆրանսըզճա հէր նէվի թահրիրաթ գալէմէ ալընը. վէ քիթապէթը Օսմանիյէի աղ վաղրթ զարֆընտա թահսիլէ արզուքէշ օլանլարը տախի խօշնուտ իտիլիր։

Ֆէրիտիյէ սօգաղընտա պէշ արշըն եիւղ վէ հիրմի արշըն տէրինլիյի վէ պիր տէ գույուսու պուլունան 100 արշըն մըզտարը պիր արսա սաթըլըգ օլտուղունտան, միւշթէրի օլանըն մաթպուատրդա միւրաճաաթ իյլէմէսի իլան օլունուր։

ԱՍԸԼ ԳԱԶԱՄԻԱ

ԵԱՆԻ

1875

ՍԷՆԷԻ ԻՍԱՎԻՑԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ԻՍԹԻԽՐԱՃԱԹ

ԻԼԱՎԷ

ՆԻՅԷԹԻՆ ԳԸՍԱՄԷԹ

Սաթըլըր պիլ ճիւմէ Սատանպօլ քիթապճը տիւքքեանլարրընտա։

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՅՕՐԻՆԵԱՑ Ա. Ա. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ

Պու քերականութիւն չօճուգլարրն թալիմ ու թէտրիսի իչիւն բէք սուհուլէթլի օլուպ, սաթըլըր քեաֆֆէյի քիթապճը տիւքքեանլարընտա։

Ֆիյ պիր պուչուդ ֆրանգ։

ՀԱՋԱՐ ԵՒ ՄԻ

ԱՌԱԿԱՒՈՐ

ԲԱՆՔ

Ի ԳԱԲՐԻԷԼ ԱՐԳԵՊԻՍԿՈՊՈՍԷ

ԱՑՎԱԶԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

1874—ՌՑԻԴ

Գաուիմանէն պէրու միլէթիմիզ պէ յինտէ բէք չօղ թէճնիս վէ մէսէլ հիյէթի քէսպ իթմիշ սէօզլէր խութիմալ օլունուպ, ֆագաթ չիմանիյէ տէկին պու թարզ լաֆզլար պէօյլէճէ միւքէմմէլ սուրէթատ վէ քիթապ վասէթասը իլէ նէյր օլմուշ օլմատըղընտան, իշթէ պու տէֆա միլլէթիմիզ պու արզուսընէ նայիլ օլմուշ տուր։ Պու հալտէ, քիթապը մէզքիւրուն կէրէք սէրլէհվասընտան վէ կէրէք միւէլլիֆին իսմինտէն թահրիզ օլունաբաղ հէր քէսին պիրեր թանէ ալաճաղը մէմուլի դավիտէն ալը։ Սաթըլըր քիթապճը տիւքքեանլարընտա։

Ֆիյ 2 ֆրանգ։

Կէրէք ըէսալէ, կէրէք քիթապ, կէրէք իլանաթ վէ թէզքիրէլէր, վէ մուհասէպէ էվլադլարը վէ ճէնաղէ պիլէթլէրի, Պէյօղլունտա Շիշլի սօգաղընտա Պօղոս Քիրիշճեանը թապխանէսինտէ, թէմիզ վէ էհվէն պահա իլէ պասըլըր, կէրէք Էրմէնիճէ հրուգաթ վէ կէրէք Օսմանլըճա վէ Ֆրանսըզճա վէ հէր նէ լիսանտան օլուր իսէ օլսուն թապ օլունուր։

ՄԷՃՄՈՒԱՆԸՆ ՄԷՄՈՒԼԼԷՐԻ

Տրապիզօն. Կիւրէղեան Յովհաննէս էֆէն.
Հալէպ. Աթունեան Եուսուֆ էֆէնտի.
Էնկիւրիս. Ճիօվանոի Լիմոնարաթ.
Թօքաթ. Փիլիպոսեան Յովհան էֆէնտի.
Բոմա. Օրմանեան Հ. Մաղաքիա էֆէնտի.
Մալաթիա. Յովսէփ Ներսէսեան էֆէնտի.
Մէրսին. Զիւլֆի էֆէնտի.
Պէրութ. Եուսուֆ Ճէլալէթի էֆէնտի.
Տիարպէքիր. Զէլէպեան Դաւպար էֆէն.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻՑԷ

ԻՇՊՈՒ 1874 ՍԷՆԷՍԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1 ՍԱԼԸ ԿԻՒՆՏԷՆ ԻԹԻՊԱՐԷՆ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 21 Է ԳԱՏԱՐ

ՊՕՂԱԶ ԻՉԻՆԷ ԻՇԼԷՑԷՆ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸՆ ՎԱԳԹԸ ՀԱՐԱԲԷԹԼԷՐԻ

(Փաղաք կէնտէրէնտէն մատա) Բոմպէյ ճանիպէնտէն ուէօբրէոյէ էշքէն լոբօրլարը լոբն ու հարեւէրիէրէյէ օղրայուճաղլարը։

Ս. Տ. Ն°

1 — Եէնիմահալլէտէն Մէզարպուրնու. Պէօյիւքտէր. Քիրէճայ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ Ր. Հիս. Պէպէք (Հոկտեմբեր 10 տա սաաթ 1 պուչուդտա)։ 33
1 45 Եէնիմահալլէտէն Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Խթէն. Պօյաճը. Ր. Հիս. Պէպ. Արնա։ 32
2 30 Եէնիմահալլէտէն Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկէն. Ր. Հիսար։ 17
3 — Գավալարտան Մէզարպուրնու. Պէօյիւք. Թարապեա. Եէնիք. Պօյաճը. Ր. Հիսար. Պէպէք. Օրթաքէօյ։ 19
4 15 Եէնիմահալլէտէն Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկէօն Ր. Հիսար. Պէպէք. Արնավ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիքթաշ։ 28
5 15 Մէզարպուրնունտան Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Խթէն. Միրկէօն. Ր. Հիսար. Պէպէք։ 32
6 — Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Խթէն. Պօյաճըքէօյ. Ր. Հիսար. Պէպէք. Արնավ. Գուրուչէշմէ. Օրթաք. Պէշիքթաշ։ 25
6 45 Եէնիմահալլէտէն. Պէօյիւք. Թարապեա. Պէյղօղ. Եէնիքէօյ. Միրկէօն. Գանլըճա. Ր. Հիսար. Գանտիլ. Արնավ. Պէյլերպէյի. Օրթաք. Գուղկուն. Պէշիքթաշ. Իսկիւտար։ 6
8 45 Եէնիմահալլէտէն Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյղօղ. Եէնիքէօյ. Պօյաճը. Ր. Հիսար. Պէպէք. Արնավ. Օրթաքէօյ. Պէշիքթաշ. Գապաթաշ։ 19
10 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիս. Արնա. Գուրու. Օրթա. Պէշիք։ 22

Արնաւուտ ուէօյինտէն ուէօբրէոյէ էշքէն լոբօրլարը լոբն հարեւէրիէրէ։

1 15 Արնավուտքէօյիւնտէն Գուրու. Օրթա. Պէշիք։ 3
1 45 Արնավ. Գուրու. Օրթա. Պէշիք. (իշպու նէօպէթի ճումաա կիւնէրի իճրա օլունմայաճաղ) 29
2 15 Արնավ. Գուրու. Օրթա. Պէշիք. (ճումաալարը սաաթ իքիտէ չըդաճաղ) 22
2 45 Արնավ. Գուրուչէշ. Օրթաք. Պէշիք. Գապաթաշ։ 2
3 20 Արնավ. Գուրու. Օրթաք. Պէշիք։ 3
4 — Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ։ 22
4 40 Արնավ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիքթաշ։ 2
5 45 Արնավ. Գուրուչէշ. Օրթաք. Գուղկուն. Պէշիք. Գապաթաշ։ 3
7 — Արնավ. Պէյլեր. Գուղկուն. Պէշիք. Գապաթաշ։ 4

Ընտուլա ճանիպէնտէն ուէօբրէոյէ էշքէն լոբօրլարը լոբն հարեւէրիէրէ։

1 51 Պէյղօղ. Փաչա պաղչէ. Գանլը. Ա. Հիսար. Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլք. Պէյլերպէյի. Գուղկուն։ 25
1 15 Վանի. Զէնկէլ. Պէյլեր. Գուղկուն. Գապաթաշ։ 6
2 — Պէյղօղտան Փաչապաղչէ. Զուպուգլու. Գանլը. Ա. Հիսար. Գանտիլի. Վանիքէօյ. Զէնկէլք. Պէյլերպէյի. Գուղկունճուղ։ 23
2 45 Պէյղօղտան Փաչա. Գանլը Ա. Հիսար. Գանտիլ. Վանի. Զէնկէլ. Պէյլերպէյի. Գուղկունճուղ։ 21
3 45 Պէօյիւքտէրէտէն Թարապ. Պէյղօղ. Փաչապաղ. Գանլըճա. Ա. Հիսար. Գանտիլի. Վանիքէօյ. Զէնկէլքէօյ. Պէյլերպէյի. Գուղկունճուղ։ (ճումաալարտան մատատա) 20
5 — Մէզարպուրնունտան Պէօյիւք. Պէյղօղ. Փաչապ. Զուպուգլ. Գանլըճա. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիքէօյ. Զէնկէլքէօյ. Պէյլերպէյի։ 33
8 45 Պէօյիւքտէրէտէն Պէյղօղ. Փաչապաղ. Գանլը. Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիք. Զէնկէլք. Պէյլեր. Գուղկուն. Իսկիւ. (ճումաա կիւնէրի Զուպուգլույա տախի ուղրայաճաղ)։ 23

(Փաղաք կէնտէրէնտէն մատա) Քէօբրիւրէն Բոմպէյ ճանիպէնտէ էշքէն լոբօրլարը լոբն հարեւէրիէրէ։

2 15 Գապաթաշ. Իսկիւ. Պէշիք. Գուղկուն. Օրթաք. Պէյլերպէյի. Զէնկէլք. Արնավ. Գանտիլ. Ր. Հիսար. Գանլըճա. Միրկէօն. Եէնիք. Պէյղօղ. Թարապեա. Պէօյիւքտէրէ. Եէնիմահալլէ։ 6
2 45 Պէշիքթաշ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիս. Միրկէօն Եէնիք. Թարապեա. Պէօյիւք. Եէնիմահալլէ։ 33
3 30 Պէշիքթաշ. Օրթա. Գուրուչ. Արնավ. Ր. Հիսար. Պօյաճը. Եէնիքէօյ. Թարապեա. Պէօյիւքտէրէ. Մէզարպուրնու։ 32
5 15 Պէշիքթաշ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Միրկէօն. Եէնիք. Պէյղօղ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպուր. Եէնիմահալլէ։ 19
5 30 Գապաթաշ. Իսկիւ. Պէշիք. Գուղկուն. Օրթա. Պէյլերպէյի. Զէնկէլքէօյ. Վանիքէօյ. Արնավուտքէօյ։ 4
6 45 Պէշիքթաշ. Օրթա. Արնավ. Գանտիլ. Ր. Հիսար. Միրկէօն. Եէնիք. Թարապեա. Պէօյիւքտէրէ։ 23
8 — Պէշիք. Օրթա. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Միր. Եէնիքէօյ. Թարապեա. Պէօյիւք. Եէնիմ. 22
9 30 Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Պօյաճը. Եէնիքէօյ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպուր. Գավալար։ 20
10 5 Պէպէք. Ր. Հիսար. Միրկէօն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմահալլէ։ 17
10 30 Պէշիքթաշ. Գուրուչ. Արնա. Ր. Հիսար. Պօյաճը. Սթէնեա. Եէնիքէօյ. Թարա. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմահալլէ։ 32
10 50 Օրթաք. Պէպէք. Ր. Հիսար. Միրկէօն. Խթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. 28
11 15 Պէպէք. Ր. Հիսար. Միրկէօն. Եէնիքէօյ. Թարա. Պէօյիւքտէրէ. Եէնիմահալլէ։ 19

Քէօբրիւրէն Արնավուտ ուէյինտէ էշքէն լոբօրլարը լոբն հարեւէրիէրէ։

2 30 Օրթաքէօյ. Արնավուտքէօյ։ 3
3 15 Պէշիքթաշ Արնավուտքէօյ։ 22
4 — Տոզրու Արնավուտքէօյ։ 2
9 15 Գապաթաշ. Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրուչէշ. Արնավ. (անտէն ուզրու քէօբրիւյէ) 3
10 — Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրու. Արնավուտքէօյ. (անտէն ուզրու քէօբրիւյէ) 2
11 — Գապաթաշ. Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ. Արնավ. (ճումաա կիւնէրի իճրա օլմայաճաղ) 29
11 20 Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրուչէշմէ. Արնավ. 3
11 40 Պէշիքթաշ. Օրթաք. Գուրու. Արնավուտքէօյ։ 6
12 — Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ. Արնավուտքէօյ։ 22

Քէօբրիւրէն Անատօլու ճանիպէնտէ էշքէն լոբօրլարը լոբն հարեւէրիէրէ։

3 30 Իսկիւ. Գուղ. Պէյլեր. Զէնկ. Վանի. Գանտ. Ա. Հիս. Գանլ. Փաչապաղ. Պէյղօղ. Պէօյիւք. Մէզարպ. (ճումաա կիւնէրի Զուպուգ, տախ ուղրայաճաղ տրը) 25
4 30 Պէշիկ. Գուղ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Վանի. Արնավ։ 3
9 15 Գուղ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Վանի. Ա. Հիս. Գանլը. Բ. պաղչէ. Պէյղօղ. Թարապեա. Պէօյիւքտէրէ։ (ճումաալարտան մատատ) 25
10 — Գուղ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Վանի. Ա. Հիս. Գանլը. Բ. պաղչէ. Պէյղօղ. Քիրէճպուրնու. Պէօյիւք։ 33
10 45 Վանի. Գանտիլ. Ա. Հիս. Գանլը. Զուպուգ. Փաչապաղ. Պէյղօղ. (ճումաա կիւնէրի 10-30 տէ Պէյլերպէյինէ վէ Զէնկէլքէօյէ տախ ուղրայաճաղ տրը) 21
11 5 Գուղ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Վանի. Գանտիլ. Ա. Հիս. Գանլը. Բ. պաղչ. Պէյղօղ։ 23
11 35 Գապ. Գուղ. Պէյլեր. Զէնկէլքէօյ. Վանիքէօյ։ (ճումաա, քազար վէ եօրթու կիւնէրինէն մատատա պիր վաբօր մուվազզաֆէն սապանէրի սաաթ 1 է չէյրէք գալարաղ եէնիմահալլէտէն գալգուպ Պէօյիւք. Թարապ. Պէյղօղ. Բաչապաղ. Միրկէօն Ր. Հիս. վէ Ա. Հիսարէնէ ուղրայլըղ քէօպրիւյէ էնէճէք տիր, ագշամտրը սաաթ 8 պուչուգտա քէօբրիւտէն հարաքէթլէ գիքը օլունան իսկէլէրէրէ ուղրայարաղ եէնիմահալլէյէ կիտէճէք պիր)։

ՍԱՀԻՊ ՄԷՍՈՒԼ ԴԱԶԷԹԱ
ՅՈՎ. Թ.

ԹԱՊԽԱՆԷԻ ՊՕՂՈՍ ՔԻՐԻՇՃԵԱՆ
Բէրա Շիշլի սօգաղը